

Tuần trắng mới của Tổng Thống Barack Obama

Từ ngày Thứ Ba này, Tổng Thống Barack Obama sẽ chuyển bằng đường trong tám ngày qua năm nước.... Và sẽ tiếp George W. Bush.

Sáu tháng trước, ông qua Âu Châu tranh cử, được cử làm chủ tịch chào mừng nhậm chức mới minh tinh nhạc rock. Ông là niềm hy vọng mà Âu Châu có thể tin được, còn Tổng Thống Bush là tấm ván bắt đầu ông lên trời xanh. Lần này, ông là tổng thống, Bush là dĩ vãng và Hoa Kỳ có vận may. Nhà ông Obama có thể đưa ra cho "di sản Bush" để tung ra kế hoạch cải tạo xã hội để nhấn mạnh vào cứu nguy kinh tế. Ra ngoài, ông là tổng thống Mỹ và phải bán nhiều món hàng khác. Gian nan hơn, vì các nước không còn tin nhậm dân Mỹ và không muốn để ý với các ưu tiên của ông. Khi này, Tổng Thống Obama sẽ hiểu thế nào là "nước Mỹ đang suy sụp". Như công tố Đoàn Địch của Kim Dung, ông sẽ phải "lang ba vì bề" - lách tặc lách hươu, khi tiến khi lùi, cho kẻ cướp. Và sẽ thất vọng, hoặc sẽ gây thất vọng.

Vận may không là tài năng hay nhậm cử để làm của bản thân ông mà là vận may của nước Mỹ.

Nghị trình

Những ngày tiếp có các cuộc họp liên hợp để quy định lại Hoa Kỳ. Như các buổi họp của Liên Hiệp Quốc, của Hoa Kỳ hay Turkey với A Phú Hãn; rồi thì tổng thống như mừng hai của nhóm G20, bên kia là gặp gỡ song phương giữa Obama với các lãnh đạo Anh, Pháp, Đức, Nga, Trung, Nhật hay Thổ...; hai ngày kế là tổng thống như NATO, trong đó có lẽ kể niềm 60 năm ngày thành lập minh chứng quân sự này; rồi thì tổng thống như Âu Châu với Hoa Kỳ vào các ngày năm và sáu Tháng Tư... Dù bắt đầu ai là tổng thống Mỹ thì vì quy định lại của Hoa Kỳ, nghị trình và mục tiêu các phiên họp đều xoay quanh các đề mục tài chính và ngăn ngừa khủng hoảng, để phó phó nguy cơ khủng hoảng trong việc giữ quy định chi tiêu trong A Phú Hãn, vùng biên giới này với Pakistan, xấp xỉ với Liên Bang Nga và Iran (của dân Ba Tư theo học phái Shia của Hồi giáo) mà không làm hại Á Rập Hồi giáo theo học phái Sunni thất vọng. Đã thế, giữa các khủng hoảng tài chính và suy thoái kinh tế toàn cầu, việc cải tạo chế độ và cứu nguy kinh tế cũng có đòi hỏi nhiều thứ thu nhập song hành với các nền kinh tế mới như của thế giới.

Họa vô đơn chí, Âu Châu còn bị nguy cơ khủng hoảng ngân hàng hơn Mỹ, rồi phải phó phó với sự ép của Nga khi nhìn việc phải chấp hành sách tổng thống như trong khuôn khổ NATO bắt buộc. Khủng hoảng tài chính, áp lực của Nga lên sự chuyển chế độ của Mỹ làm biến chính phủ Âu Châu đã đưa (Iceland, Latvia, Hungary, Tiệp), nhiều chính phủ khác có thể ngã theo như Hy Lạp, Estonia, Lithuania. IMF đang phải cấp cứu 17 quốc gia trên thế giới thì có 11 nước nằm tại Âu Châu. Âu Châu có thể với đôi, liên minh Âu-Mỹ xuyên qua Đức Tây Dừng và minh chứng NATO bắt buộc liên kết khi nước Pháp với quay trở lại... Đây là chuyện nói tiếp với việc Bắc Hàn đòi tổng thống như mìn hĩa tiến "Đội pháo đường" hàng 2 vào ngày tiếp - và Nhật Bản đòi bản hĩa!

Nhìn từ bên ngoài, Hoa Kỳ có một thế cục để gây biến thế vì toàn vận may khó nắm.

Tổng Thống Obama sẽ đưa tổng thống như G20 tiếp Luân Đôn rồi thì tổng thống như NATO tiếp các thành phố của Đức, Pháp, tổng thống như Âu Châu-Hoa Kỳ tiếp thế đô Cộng Hòa Tiệp và việc thăm Thổ Nhĩ Kỳ (Turkey). Ông sẽ gặp nguyên thủ nhiều quốc gia, để minh hay tiếp thế và phải thuyết phục rất nhiều mà không thể đem Bush ra làm lý do. Nay ông là lãnh đạo và phải bắt buộc quy định lại Hoa Kỳ trước các quốc gia khác.

Obama phải tiếp trò.

Hội luận G20

Khi G20 quy tụ 19 quốc gia và Liên Hiệp Âu Châu, sẽ xuất ra 90% sản lượng thế giới và mua bán 80% sản phẩm thế giới toàn cầu.

Lần đầu tiên, thành viên G20 họp tại thủ đô Mexico vào ngày 15 tháng 11 đầu tiên của chính phủ của Bush. Lần này, thành viên G20 do Anh đứng đầu với các nguyên thủ quốc gia - theo thứ tự ABC bằng Anh ngữ - Argentina, Úc, Brazil, Canada, Trung Quốc, Pháp, Đức, Nhật Bản, Ý, Nhật, Mexico, Nga, Saudi Arabia, Nam Phi, Nam Mỹ, Turkey, Anh và Hoa Kỳ cùng Chủ tịch luân phiên Âu Châu (đang là Cộng hòa Tiệp). Thành viên Ngân Hàng Trung ương Âu Châu, lãnh đạo Quỹ Tiền tệ Quốc tế IMF và Ngân Hàng Thế giới. Lần này, thành viên G20 Anh mời thêm thành viên Thái Lan vì Thái đang là chủ tịch luân phiên của Hiệp hội Hài ASEAN.

Lần đầu tiên, Thành viên G20 đưa ra ba mục tiêu là ổn định hệ thống tài chính ngân hàng, cải thiện hệ thống kinh tế tài chính toàn cầu và bảo đảm khả năng phát triển kinh tế bền vững, với một đòi hỏi là đừng lùi về phía bảo hộ mậu dịch, protectionism. Lần này, các nước sẽ hỏi là Obama với tình hình bảo hộ của Quốc hội Mỹ đưa ra điều gì trong luật kích thích kinh tế mà ông đã ký. Nhật và nước - như Đức, Pháp hay Tiệp - còn phân vân không chắc chắn tăng chi quá đáng của Mỹ để kích thích kinh tế.

Lần đầu tiên, Hoa Kỳ kêu gọi là dù đang bối rối hệ thống tài chính, các nước vẫn nên tiếp tục phát huy kinh tế thị trường và dù có thể cần điều chỉnh kiểm soát tài chính và ngân hàng thì vẫn đừng rơi vào chủ nghĩa bảo hộ và bành trướng vai trò bảo hộ của nhà nước. Lần này, Obama đã nhận xét hệ thống mà tăng chi tiêu chóng mặt và mở rộng sự can thiệp của nhà nước khi nhìn các nước Âu Châu bao bọc như thế cũng giống mình (thành viên Tiệp gọi màn tăng chi tiêu là “đúng vào đúng chỗ!”)

Nhà, Obama chủ trì marathon viết đã đưa chiêu dụ dân Mỹ, ra tay bên ngoài, ông sẽ thuyết phục được ai? Âu Châu giờ đây nhìn ông với sự hoài nghi. Thành thật, thành viên G20 với đời mình tình Obama có thể chỉ là màn hình luồn lách - mà không có nội tâm. Thành viên Đức đã rào đón như vậy: đừng kỳ vọng nhiều!

Đã thế, nhân khi Tây Phương cãi nhau bên đám cháy ngọn nến, Bắc Kinh còn muốn đưa ra một bài học miễn phí về kinh tế chính trị học từ bên chính nghĩa! Ly kỳ Nhật, Trung Quốc và Nga đòi tăng cường vai trò và phạm vi của Quỹ Tiền tệ Quốc tế IMF và đưa thêm người khác - như đồng Nguyên của Hoa Kỳ hay đồng Rúp của Nga - vào loại “tín dụng” của IMF (“quy định trích xuất được bất cứ”) để lập ra một loại người mới để thay thế là Mỹ. Giờ đây đã thì bìm bùi leo! Các nước tân hệ khác như Nhật hay Brazil cũng rất hoan hỷ với ý kiến đó, nếu đồng tiền của họ cũng được đưa vào “ràng buộc” quốc tế để pha loãng màu xanh của đồng Mỹ kim.

Tháp tùng thành viên G20, Tổng Trưởng Ngân Khố Tim Geithner sẽ xoay trục ra sao trước áp lực này, hay sẽ nói chuyện hôm 25 vừa qua làm đô la Mỹ đắt tiền tuột giá?

Khi tranh cãi, Barack Obama thận trọng hơn bình thường là sẽ thảo luận và phải họp với các nước Âu Châu chứ không đơn phương tiến hành theo ý mình, như Bush. Bây giờ, chính quyền của ông đã uốn lượn khéo léo bên ngoài cho mọi mặt - hầu như đóng cửa trại tù Guantanamo, gọi tên khủng bố là... “những tai họa do con người gây ra” để khỏi làm khơi dậy giáo mịch lòng, tăng viện cho A Phú Hãn mà không dùng chữ “đơn quân” như Bush tại Iraq, v.v... Nhưng với thực chất, ông sẽ thảo luận với ai và phải họp như thế nào với khu vực Âu Châu nhiều như thế đó mà không hy sinh những ưu tiên của Hoa Kỳ?

Toàn hệ thống chuyển sự kiện Obama thực sự là đợt lách nên khó mua. Mà chủ nhà hết.

Nato thoát xác

Hai chục năm nay, Hoa Kỳ theo Clinton đến Bush 43 đã bành trướng nhiều và đưa bàn tay đến các vùng của Bắc Đại Tây Dương NATO.

Lần đầu tiên NATO ra quân là từ đầu năm trước - năm 1999 - để bình dân Hội Giáo trong vùng Balkans là Liên Bang Nam Tư cũ. Sau đó, tháng 10 năm 2001, NATO ra khỏi khu vực “Bắc Đại Tây Dương” mà vào Trung Á - A Phú Hãn - vì điếu 5 của hiện có: “tên công mặt thành viên

là tán công toàn khäi” sau khi Hoa Kỳ bä al-Qaeda tán công trong “tai häa do con ngäi gây ra” häi Tháng Chín làm hän ba ngàn ngäi thiät mäng täi Mä.

NATO cä thä Đông tiän đän sát biên giäi Liên Bang Nga, đä bäo vä và phát huy cách mäng muän màu nhäm xây däng dân chä täi Đông Âu và Trung Âu. Väi näc Pháp väa trä läi väi NATO - sau khi de Gaulle vùng väng bäc ra năm 1966 - minh äc này cä khi läi häng xuäng miän Nam, bao trùm lên Đäa Trung Häi nhä Täng Thäng Nicolas Sarkozy đä nghä.

Läo täng NATO ä tuäi läc tuän sä là gäi, làm gäi và väi phäng tiän ä đäu? Häi cách khác, Hoa Kỳ thäi Obama muän làm gäi väi NATO?

äu tiän cäa Obama là A Phú Hän, nhu cäu cäa ông là hòa giäi väi Liên Bang Nga và cä Iran đä giäi quyät äu tiän đó. Muän väy, ông cä sän sàng phä nhän nhäng cam kät cäa Mä trong khuôn khä NATO väi các thành viän mäi nhä Ba Lan, Cäng Hòa Tiäp, hay ba näc Cäng Hòa Baltic ä män Bäc không? Ông cä muän mä ra kä nguyän Tây tiän - rút chäy - cäa NATO đä đäp lòng näc Nga và Iran không?

Näi các Tiäp - quäc gia đang là chä täch luân phiên cäa Liên Hiäp Âu Châu - đã đä vì lä tin vào Mä và äng hä kä hoäch thiät läp hä thäng phòng thä chiän läc ballistic missile defense BMD.

Sau khi cä Georgia và Ukraine đäu bä chän cäa vào NATO và đäc Mä buông trôi vä quä đäo Nga, cän chính quyän thân Tây Phäng nào sä chäu chung sä phän cäa Cäng Hòa Tiäp?

Mä cũng vì äu tiän A Phú Hän, Hoa Kỳ đang cä hòa đäu väi Iran, nän xä này cä häi bäng vàng đä hoàn tät tä kä hoäch vũ khí nguyän tä häu cä thä chäi bäo nhä Bäc Hàn. Khi äy, Israel và Turkey sä ngäi yên chä đäi phép lä Obama?

Nhìn räng ra, liên minh Bäc Đäi Tây Däng giäa hai näc Bäc Mä và các näc Âu Châu cä cän giá trä không? Ai sä gäp phän tài trä nhu cäu äy khi Hoa Kỳ mäc nä täi đäi sau cän Âu Châu thì cän tiän vì khäng hoäng? Väi tài häng biän bäm sinh, Obama cä thä nói vä sä mänh mäi cho NATO, nhäng ngän tä không khäa läp đäc thäc tä phä phäng là NATO đang mät đänh häng. Thay vì thoät xác cä khi bä lät xác.

Không khéo, tuän trắng mät cäa Obama väi Âu Châu sä là tuän trắng mät gäu.

Lang ba vô bä

Nhäng không nän đánh giá thäp khä năng biän báo cäa täng thäng Mä.

Tuän täi, hàng loät các cuäc biäu tình trên đäng phä Âu Châu sä häm nóng thäi sä. Väy mà än ào và nóng häi cä lä sä là nhäng tuyên bä cäa lãnh đäo Hoa Kỳ vä mät vän đä cäa nhän loäi: hiän täng nhiät hóa đäa cäu đòi häi mät đäi sách toàn cäu nhäm bäo vä môi sinh! NATO trong kä nguyän mäi sä mäc áo mäi đä đäm nhiäm thêm chäc năng bäo vä an ninh vä năng läng và môi sinh. Mät thành quä đáng kä!

Đó là phép lang ba vì bä cäa Obama, khiän nhiäu ngäi Mä ä nhäa sä läi vä tay đät däo.